Todays daf sponsored by Comp-U-Plus the lowest price for Linksys/Cisco and electronics - www.compuplus.com
Likui Nismas R' Pinchas Ben Eliezer Yaakov Reich A"H

*בעפר תיחוח והא קא עביד גומא כדר' אבא *דאמר ר' אבא החופר גומא בשבת ואינו צריך אלא לעפרה פטור עליה: שאפר כירה מוכן הוא: אפר כירה מאן דכר שמיה אמר רבה הכי קאמר ואפר כירה מוכן הוא אמר רב יהודה אמר רב לא שנו אלא שהוסק מערב יו"ט אבל הוסק ביום טוב אסור ואם ראוי לצלות בו ביצה מותר תניא נמי הכי כשאמרו אפר כירה מוכן הוא לא אמרו אלא שהוסק מערב יו"ט אבל הוסק ביום טוב אסור ואם ראוי לצלות בו ביצה מותר הכונס עפר לגנתו ולחורבתו מותר לכסות בו *ואמר רב יהודה מכניס אדם מלא קופתו עפר ועושה בה כל צרכו דרש מר זוטרא משמיה דמר זוטרא רבה והוא שייחד לו קרן זוית מיתיבי *כוי אין שוחטין אותו ביו"ט ואם שחטו אין מכסין את דמו ואי איתא לכסייה כדרב יהודה ולטעמיך לכסייה באפר כירה או בדקר נעוץ אלא דלית ליה הכא נמי דלית ליה אי הכי מאי איריא ספק אפילו ודאי נמי לא לא מבעיא קאמר לא מבעיא ודאי דלא לשחוט אבל ספק אימא משום שמחת יו"ט לשחוט ולא לכסייה קמ"ל

והא

והא קא עביד גומא· וחייב משום בנין: פטור עליה· כדמפרש טעמא בפ"ק דחגיגה דכיון דאינו צריך אלא לעפרה ולא לגומא אינו בונה ולא חורש אלא מקלקל וכל המקלקלים פטורים: מאן דכר שמיה· דקאמר שאפר ס' דמשמע דיהיב טעמא למילתיה דלעיל: שהוסק מערב יו"ט· מאתמול דעתיה עלויה לכל מילי: אבל הוסק ביו"ט· דליכא למימר דעתיה עלויה מאתמול אסור: ואם ראוי לצלות בו ביצה· שיש עדיין רמץ חם: מותר· דמאתמול כשהדם עליה היו מוכנים להסק ולבשל ולצלות ועודנו בתשמישו זה ואידי דחזי להתפוקי ביה מידי לצליית ביצה שקיל ליה נמי ומכח ליה על הדם: הכונס עפר· הרבה במקום אחד לצורך גנתו או לצורך חורבתו לשוטחן בהן מותר לכסות בו דכל זמן שהוא צבור דעתיה עלויה לכל צרכיו: מכניס אדם מלא קופתו עפר· בכסות ונותנו במקום אחד ועושה בה כל צרכיו ולא אמרינן בטלה לה לגבי קרקע הבית אידי דזוטרא: והוא שייחד לה כו'· ולא שמיה דשוכחא מילתא דלצרכיו קא כניי לה ובעפר תיחוח קאמר שאינו מחוסר לא חפירה ולא כתישה אלא הכנה: כוי· ספק הוא ספק בהמה: אין שוחטין אותו ביו"ט· משום דשמא חיה הוא וצריך כסוי והוא אינו יכול לכסותו ביו"ט כדקתני: ואם שחטו אין מכסין את דמו דשמא בהמה הוא ואין בו מצות כסוי ואין מטלטלין העפר לכך: ואם איתא· דיש עפר שמוכן לכל צרכי אדם אפי' הוא בהמה לכסייה: כדרב יהודה· אם הכניס קופת עפר: היינו ולטעמיך לכסייה בדקר נעוץ או באפר כירה· דהא בהדיא תנא במתני' דמוכן הוא: אפילו ודאי נמי· דהא כב"ש קי"ל דאסרי ואפילו דיעבד בלא דקר נעוץ: לא מבעיא קאמר· הא דקתני כוי אין שוחטין כל שכן חיה גמורה המשונה כסוי והוא אינו יכול ולרבותא אשמעינן כוי ולא מיבעיא ודאי:

והא

בעפר תיחוח והא קא עביד גומא· תימה דמשמע דשייך גומא אף בעפר תיחוח ובשבת פרק כירה (דף לט·) אמרי' אין טומנין ביצה בחול (*רב) אמר גזרה שמא יטמין ברמץ (*ור' זירא) אמר גזרה שמא יזיז עפר ממקומו* אלא ביצייהו אוכלא ביצייהו עפר תיחוח פירוש למ"ד שמא יטמין ברמץ אוכלא למגזר אבל למ"ד שמא יזיז אין כאן משום שמא יזיז וי"ל דהתם מיירי שכל המקום סביב עפר תיחוח וכשמגביה הביצה אז נפל הקרקע ואין ניכר כאן שום גומא אבל הכא מיירי שהוא קשה סביב והעפר תיחוח באמצע וה"ל כשמגביה(א) (*הביצה) נכרת הגומא: **ואינו** צריך אלא לעפרה פטור· משום *דהוי מלאכה שאינה צריכה לגופה ופטור עליה ותימה דה"ל פטור אבל אסור לכתחלה וי"ל דמשום שמחת יו"ט מותר אפילו לכתחלה וא"ת אם כן למה לי דקר נעוץ וי"ל דמ"מ בעינן שיהא מוכן מערב יום טוב: **הכי** קאמר ואפר כירה מוכן הוא· ותימה דאמרי' בפרק כסוי הדם (חולין דף פח: ושם) ב"ש אומרים אין מכסין באפר דאפר לא מקרי עפר והיכי *קאמר הכא דאפר מוכן הוא לעשות כסוי לב"ש דהא קאי ליה נמי ושוין במתני' וי"ל דמלתא דהכא באפי נפשה קאמר רבה כלומר ואפר הכירה מוכן הוא לענין טלטול שאר דברים כגון לכסות בו צואה ורוק בו אבל לא קאי אכסוי דלעיל כלל א"נ י"ל דהתם מיירי באפר אוכלין דאינו מגדל למחין הלכך הואיל ואינו מגדל למחין אין מכסין בו אבל הכא מיירי באפר עצים דמגדל למחין ואע"פ דלא מיקרי עפר מכסין בו דקאמר דבר המגדל למחין אע"ג דלא איקרי עפר ואי איקרי עפר בכוס מקום אע"ג דלא מגדל למחין מכסין בו דתניא היה הולך במדבר ואין לו עפר לכסות שוחק דינר זהב ומכסה בו היה הולך בספינה ואין לו עפר לכסות שורף טליתו ומכסה בו ופריך אטכן אפר דמקרי עפר שנאמר ולקחו לטמא מעפר שרפת החטאת ולכן שורף טליתו ומכסה בו אלא דינר זהב מגלה ליה ומשני דכתיב ועפרות זהב לו (איוב כח) ועל כרחך עפרות זהב ושריפת טלית לא מגדלי צמחים ולכך הוצרך הפסוק לומר דמקרו עפר דכל דבר המגדל צמחים מרבינן התם מקרא דוכסהו (ויקרא יז) אע"ג דלא אקרו עפר כגון נסורת של חרשים דקה ונעורת של פשתן דקה ושחיקת כלי מתכות וה"ה אפר הכירה וחול הדק ונעורת של פשתן וסיד ומגופה שכתשן מותר לכסות: **אמר** רב יהודה לא שנו אלא שהוסק מערב יו"ט וכו'· נראה דהכי הלכתא דהא מייתי ליה סייעתא מברייתא ועוד דליכא מאן דפליג אפי' ר"ש מודה דהאי דהוסק בי"ט דהוי נולד גמור דמעיקרא עצים והשתא אפר והויא כמיא בעיבא מבלע בליעי (עירובין דף מה·) דמודה ר"ש וא"ת ולמו האיך אנו מטלטלין אפר הכירה בי"ט לאפות הפשטיד"א אע"ג שאין ראוי לצלות בו ביצה ואומר הר"י יצחק דמוקצה אינו אסור לטלטל בי"ט בשביל אוכל נפש ושמחת יו"ט וראיה מדלקמן פרק אין צדין (דף כח·) ובירושלמי מפרש דהכא מיירי בשלא שחט אבל שחט שרי אע"ג שהוסק בי"ט שלא לעקור מצות כסוי: **ואמר** רב יהודה מכניס אדם מלא קופתו עפר וכו'· וא"ת מה בא להוסיף על הברייתא דקתני אפי' הכנים לגנתו או לחורבתו וכ"ש מלא קופתו וי"ל דלפי' רש"י ניחא דכשהכנים עפר לגנתו מיירי שהכנים הרבה ביחד וכל זמן שהוא צבור דעתו עליו לכל צרכו והיינו בטל אגב קרקע אבל הכא מיירי שלא הכנים הרבה רק מלא קופתו מעט (מפני) עפר וס"ד דיבטל אגב קרקע א"נ י"ל דהתם לא מיירי רק לכסות בו אבל שאר צרכיו לא והכא אשמועינן דהואיל ומלא קופתו עפר עביד בו כל צרכו: **ואי** איתא לכסייה כדרב יהודה· משמע דקאי אסיפא וכן פי' רש"י בסמוך בהדיא דקאי אסיפא ועל כרחך צ"ל דקאי אסיפא דאי קאי ארישא מאי פריך לכסייה בדקר נעוץ הא ב"ה סבירא להו דלכתחלה לא ישחוט וכו' וכי פריך הש"ס ולעביד כב"ש אבל תימה מדפריך בסמוך והא סיפא וכו' מכלל דעד השתא איירי ברישא וי"ל דלעולם קאי ארישא ולא גרסינן בדקר נעוץ אלא גרס לכסייה באפר כירה עוד י"ל דלמה שפירש ר"ת לקמן (דף ט: ד"ה אמר ר"י) ניחא דפירש שמוחלפת השיטה דבית הלל אומרים יחפור בדקר ויכסה וב"ש אומרים לא ישחוט והשתא פריך אליבא דבית הלל: **אי** הכי מאי איריא ספק אפי' ודאי נמי· תימה מאי קא אמרת בשלמא שייך הכא *אפי' כי ליתא דרב יהודה שייך להקשות הכא לכסייה בדקר נעוץ וכו' וצריך לשנויי דלית ליה וי"ל דהכי פי' אי אמרת בשלמא דלית ליה דרב יהודה לא קשיא ליה אברייתא דאיכא למימר דלית ליה דקר נעוץ ואפר כירה דבני אדם לא שכיחי שיש להם דקר נעוץ ואפר כירה שהוסק מערב יו"ט ודרב יהודה אית ליה שיש לו עפר מוזמן דשכיח הוא טפי ומ"מ אין לכסות כדרב יהודה בעפר דליתא לדרב יהודה ואין הלכה כרב יהודה ואין להקשות מאי איריא ספק וכו' הואיל וליתא לדרב יהודה ודקר נעוץ לית ליה דהא ודאי איתא לדרב יהודה לענין שמכסה בו כשהוא ודאי חיה או עוף אבל מה שאמר רב יהודה ועושה בו כל צרכו לא סבירא לן סתמיה ולא שרי לכסויי בו כוי אבל כיון דליתא לדרב יהודה צריך ליה לשנויי דלית ליה כל הני ואפי' עפר מוזמן אין בו ואם כן אפי' ודאי נמי:

והא

עין משפט
נר מצוה

[נ"ל רכה]

ופרש"י שם משום דקא עביד גומא

נד א מיי' פ"ג מהל' יו"ט הלכה יח סמג לאוין שם טוש"ע א"ח סי' תצח סעיף יד:

נה ב מיי' פ"א מהל' שבת הלכה יז:

נו ג מיי' פ"ב מהלכות יו"ט הלכה יח סמג שם טוש"ע שם סעיף טו:

[כוקר כנ"ל]

[ועי' תוס' פסחים מג: ד"ה כתישה כו"ש]

נז ד טוש"ע שם סעיף טז:

נח ה ו מיי' שם ופי' ביאה מהלכות שבת הלכה כב טוש"ע א"ח שם סעיף יז וסי' שם סעיף לח:

נט ז מיי' פ"ב מהלכות יו"ט הלכה א טוש"ע שם סי' תצח סעיף יח:

והכי קאמר רבה הכא כנ"ל

◆

רבינו חננאל

בעפר תיחוח כלומר עפר מת שאינו מכתש, והא עביד גומא, כלומר משיתלוש הדקר נעשית גומא. ופרקינן מתני' כר' אבא דאמר בחגיגה פרק ראשון החופר גומא ואין צריך אלא לעפרה פטור עליה: פיסקא ואפר הכירה מוכן הוא תניא כשאמרו אפר כירה מוכן לא אמרו אלא שהוסק מעיו"ט אבל אם הוסק ביו"ט אסור. ואם ראוי לצלות בו ביצה מותר. הכנים עפר לגנתו ולחורבתו מותר לכסות בו אמר רב יהודה מכנים אדם מלא קופתו עפר ועושה בו כל צרכיו. ואסיקנא והוא שייחד לו קרן זוית ואותבינן עליה מיהא כוי אין שוחטין אותו ביו"ט ואם שחטו אין מכסין את דמו. ואם איתא ליכסייה כדרב יהודה כלומר בעפר שהכנים. ודחינן ולטעמיך ליכסייה בדקר נעוץ או באפר הכירה אלא דלית ליה אחר מהן לא עפר ולא דקר נעוץ ולא אפר הכירה. אי הכי אפילו צבי או עוף ודאי לא ישחוט שאין לו במה לכסות את

[פי' תוס' שבת קכ: ד"ה אימ]

מסורת
הש"ס

שבת קנ: חגיגה י.

◆

הגהות
הב"ח

(א) תוס' ד"ה בעפר וכו' כשמגביה בעפר ניכרת הגומא:

שבת ג.

חולין עט: פג: [בכורים פ"ב מ"ט]

ועי' תוס' שם [illegible]

Copyright (c) www.e-daf.com